

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 6. junija 2013*

„Konkurenca — Vpogled v spis — Sodni postopek v zvezi z globami, naloženimi zaradi kršitve člena 101 PDEU — Tretja podjetja, ki želijo vložiti odškodninsko tožbo — Nacionalna ureditev, ki vpogled v spis pogojuje s soglasjem vseh strank postopka — Načelo učinkovitosti“

V zadevi C-536/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberlandesgericht Wien (Avstrija) z odločbo z dne 12. oktobra 2011, ki je prispela na Sodišče 20. oktobra 2011, v postopku

Bundeswettbewerbsbehörde

proti

Donau Chemie AG,

Donauchem GmbH,

DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG,

Brenntag Austria Holding GmbH,

Brenntag CEE GmbH,

ASK Chemicals GmbH, nekdanja Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH,

ASK Chemicals Austria GmbH, nekdanja Ashland Südchemie Hantos GmbH,

ob udeležbi

Bundeskartellanwalt,

Verband Druck & Medientechnik,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano (poročevalec), predsednik senata, M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan, sodniki, in M. Berger, sodnica,

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,

* Jezik postopka: nemščina.

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 4. oktobra 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Bundeswettbewerbsbehörde T. Thanner in N. Harsdorf Enderndorf, agenta,
- za Donau Chemie AG in Donauchem GmbH S. Polster in C. Mayer, odvetnika,
- za DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG C. Hummer, odvetnica,
- za Brenntag EGS GmbH A. Reidlinger, odvetnik,
- za ASK Chemicals GmbH, nekdanjo Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH, in ASK Chemicals Austria GmbH, nekdanjo Ashland Südchemie Hantos GmbH, F. Urlesberger, odvetnik,
- za Verband Druck & Medientechnik T. Richter, odvetnik,
- za avstrijsko vlado A. Posch, agent,
- za belgijsko vlado T. Materne in J.-C. Halleux, agenta,
- za nemško vlado A. Wiedmann in T. Henze, agenta,
- za špansko vlado S. Centeno Huerta, agentka,
- za francosko vlado J. Gstalter, agent,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z M. Santorom, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo A. Antoniadis in P. Van Nuffel, agenta,
- za Nadzorni organ EFTA M. Schneider in X. Lewis, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 7. februarja 2013

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago načel učinkovitosti in enakovrednosti v zvezi s pravili, ki v avstrijskem pravnem redu veljajo za odškodninske tožbe zaradi kršitve konkurenčnega prava Unije.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka pred Oberlandesgericht Wien kot Kartellgericht (sodišče, pristojno za konkurenčnopravne zadeve) zaradi zahteve, ki jo je vložilo Verband Druck & Medientechnik (v nadaljevanju: VDMT), združenje podjetij, za vpogled v spis v zvezi s sodnim postopkom, ki ga je sprožil Bundeswettbewerbsbehörde (zvezni organ, pristojen za konkurenco; v nadaljevanju: BWB) zoper družbe Donau Chemie AG, Donauchem GmbH, DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG, Brenntag Austria Holding GmbH, Brenntag CEE GmbH, ASK Chemicals GmbH, nekdanja Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH, in ASK Chemicals Austria GmbH, nekdanja Ashland

Südchemie Hantos GmbH (v nadaljevanju: skupaj: Donau Chemie in drugi) in ki se je končal s pravnomočno odločbo Oberlandesgericht Wien, s katero je bila tem družbam naložena globa zaradi sodelovanja pri kartelu v nasprotju s členom 101 PDEU.

Avstrijsko pravo

- 3 Člen 39(2) zakona iz leta 2005 o omejevalnih sporazumih (Kartellgesetz 2005, v nadaljevanju: KartG) določa:

„Osebe, ki niso stranke v postopku, lahko vpogledajo v spis sodišča, pristojnega za konkurenčnopravne zadeve, samo s soglasjem strank.“

- 4 Člen 219 zakonika o pravdnem postopku (Zivilprozessordnung, v nadaljevanju: ZPO) določa:

„1. Stranke lahko vpogledajo v spis pri sodišču, ki se nanaša na njihovo zadevo, (spis zadeve) in si na svoje stroške naredijo kopije in izpiske, z izjemo osnutkov sodb in sklepov, zapisnikov o posvetovanju in glasovanju sodišča ter listin v zvezi z disciplinskimi ukrepi.

2. Tretje osebe lahko s soglasjem obeh strank enako vpogledajo v spis, si na svoje stroške naredijo kopije in izpiske, če temu ne nasprotujejo prevladujoči legitimni interesi drugega ali prevladujoči javni interesi v smislu člena 26(2), prvi stavek, DSG 2000 [Datenschutzgesetz 2000 (zakon o varstvu podatkov iz leta 2000)]. Če ni takšnega soglasja, lahko tretja oseba vpogleda v spis le, če verjetno izkaže pravni interes.

[...]“

Spor o glavni stvari in vprašnji za predhodno odločanje

- 5 Oberlandesgericht Wien je z odločbo z dne 26. marca 2010 družbi Donau Chemie in drugim naložilo globe v skupni višini 1,5 milijona EUR zlasti zaradi kršitve člena 101 PDEU na grosističnem trgu kemikalij za tisk. Oberster Gerichtshof je v pritožbenem postopku z odločbo z dne 4. oktobra 2010 potrdilo to odločbo Oberlandesgericht Wien, ki je tako postala pravnomočna.
- 6 VDMT je bilo ustanovljeno za varstvo interesov svojih članov, med katerimi so zlasti podjetja iz tiskarskega sektorja. To združenje je 3. julija 2011 pri Oberlandesgericht Wien v skladu s členom 219(2) ZPO zahtevalo vpogled v spis v zvezi s sodnim postopkom med BWB ter Donau Chemie in drugimi. Namen te zahteve je bil zbrati podatke, ki bi omogočili zlasti preučitev vrste in višine škode, ki je morebiti nastala članom VDMT zaradi kršitev, ki so jih storili družba Donau Chemie in drugi, ter presojo smotrnosti vložitve odškodninske tožbe zoper ta podjetja.
- 7 Na podlagi člena 39(2) KartG nobena od strank iz sodnega postopka med BWB ter Donau Chemie in drugimi v bistvu ni soglašala, da se VDMT dovoli vpogled v navedeni spis.
- 8 V zvezi s tem je Oberlandesgericht Wien poudarilo, da v nasprotju s tem, kar določa člen 219(2) ZPO, člen 39(2) KartG izključuje vsako možnost, da bi sodišče brez soglasja strank dovolilo vpogled v spis v zvezi s sodnimi postopki na področju konkurence, in to celo kadar lahko avtor zahteve za vpogled legitimno uveljavlja pravni interes. Z drugimi besedami, v skladu s predložitvenim sodiščem je v avstrijskem sistemu zakonodajalec tehtal splošni interes zveznega organa, pristojnega za konkurenco, za pridobitev informacij in odkrivanje kršitev konkurenčnega prava na eni strani ter interes tretjih oseb za dostop do spisov zaradi olajšanja uveljavljanja odškodninskih zahtevkov na drugi strani. Tako naj bi

bila pri tem tehtanju absolutna prednost priznana prvemu od teh interesov v škodo drugemu. Tako tudi če zgolj ena od strank v postopku ne soglaša, mora po mnenju predložitvenega sodišča sodišče, ki ne sme tehtati zadevnih interesov, na splošno tretjim osebam zavriniti vpogled v spis.

- 9 Navedeno sodišče pa spominja, da v skladu s sodbo z dne 14. junija 2011 v zadevi Pfleiderer (C-360/09, ZOdl., str. I-5161) določbe prava Unije na področju omejevalnih sporazumov ne nasprotujejo temu, da bi se osebi dovolil vpogled v dokumentacijo o postopku v zvezi s programom prizanesljivosti, ki zadeva kršitelja konkurenčnega prava Unije. Ker namreč ni zavezujočih določb v pravu Unije na tem področju, naj bi bile države članice pristojne za določitev in uporabo nacionalnih pravil, ki urejajo dostop oseb, oškodovanih z omejevalnim sporazumom, do dokumentov glede postopkov v zvezi s programom prizanesljivosti.
- 10 Vendar je Oberlandesgericht Wien poudarilo, da je Sodišče v točkah 30 in 31 zgoraj navedene sodbe Pfleiderer prav tako poudarilo, da je treba ob spoštovanju načela učinkovitosti zagotoviti, da nacionalna pravila, ki jih je treba uporabiti, niso oblikovana tako, da v praksi onemogočijo ali preveč otežijo pridobitev odškodnine, in tehtati interese, ki upravičujejo posredovanje informacij, ki jih prosilec za prizanesljivost prostovoljno posreduje, na eni strani in interese, ki upravičujejo varovanje teh informacij, na drugi strani. Tako tehtanje lahko nacionalna sodišča izvajajo le od primera do primera v okviru nacionalnega prava in ob upoštevanju vseh upoštevnihih okoliščin primera.
- 11 Oberlandesgericht Wien tako dvomi o združljivosti člena 39(2) KartG s to razlago prava Unije, ki ga je treba uporabiti, saj ta določba izključuje vsakršno tehtanje zadevnih interesov s strani sodišča.
- 12 Poleg tega predložitveno sodišče opozarja na sklicevanje v točki 30 zgoraj navedene sodbe Pfleiderer na načelo enakovrednosti in se pri tem sprašuje, ali člen 39(2) KartG, čeprav velja enako za vse postopke na področju omejevalnih sporazumov, ne glede na to, ali temeljijo na nacionalnem pravu ali pravu Unije, ni vseeno v nasprotju z navedenim načelom, ker se ta člen ne uporablja za tožbe za povrnitev škode, nastale zaradi kršitve, storjene na drugih civilnopravnih ali kazenskopravnih področjih, saj so te tožbe v zvezi z vpogledom v spis še naprej urejene ugodneje s členom 219(2) ZPO.
- 13 Oberlandesgericht Wien je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali pravo Unije – zlasti glede na [zgoraj navedeno] sodbo [...] Pfleiderer [...] – nasprotuje nacionalni konkurenčnopravni določbi, v skladu s katero je odobritev vpogleda v spis sodišča, pristojnega za konkurenčnopravne zadeve, za tretje osebe, ki niso udeležene v postopku, zaradi priprave odškodninskih tožb proti udeležencem omejevalnega sporazuma (tudi) v postopku, v katerem sta bila uporabljena člen 101 PDEU ali 102 PDEU v povezavi z Uredbo [Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205)], brez izjeme odvisna od soglasja vseh strank v postopku in sodišču v posamičnem primeru ne omogoča tehtanja interesov, ki jih varuje pravo Unije, za določitev pogojev, pod katerimi se odobri ali zavrne vpogled v spis?

Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen:

2. Ali pravo Unije nasprotuje takšni nacionalni določbi, če ta sicer enako velja za postopke, v katerih se uporablja zgolj nacionalno konkurenčno pravo, in ne določa posebnega pravila za dokumentacijo, ki so jo dali na voljo prosilci za prizanesljivo obravnavo, primerljive nacionalne določbe v drugih vrstah postopka, zlasti v pravnem in nepravdnem civilnem postopku in v kazenskem postopku, pa vpogled v sodni spis omogočajo tudi brez soglasja strank, če tretja oseba, ki ne sodeluje v postopku, verjetno izkaže pravni interes za vpogled v spis in prevladujoči interesi drugega ali prevladujoči javni interesi v posameznem primeru ne nasprotujejo vpogledu v spis?“

Dopustnost

- 14 Evropska komisija je izrazila dvome o dopustnosti predloga za sprejetje predhodne odločbe, ker meni, da je hipotetičen. Nič v predložitveni odločbi naj namreč ne bi omogočalo ugotoviti, da so pogoji iz člena 219(2), drugi stavek, ZPO v obravnavanem primeru izpolnjeni, zlasti v zvezi z obstojem legitimnega interesa VDMT za vpogled v zadevni spis, ne glede na zavrnitev soglasja s strani zadevnih strank. Zato tudi če bi predložitveno sodišče moralo ugotoviti, da člen 39(2) KartG ni združljiv s pravom Unije, in bi zavrnilo uporabo te določbe, naj nikakor ne bi bilo dokazano, da bi VDMT imel pravico do vpogleda v zadevni spis na podlagi navedene določbe ZPO.
- 15 V zvezi s tem je treba spomniti, da v okviru postopka na podlagi člena 267 PDEU, ki temelji na jasni ločitvi nalog nacionalnih sodišč in Sodišča, le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po pridobitvi predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in ustreznost vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Zato je Sodišče načeloma dolžno odločiti, če se predložena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije (glej zlasti sodbo z dne 21. februarja 2013 v zadevi *Fédération Cynologique Internationale*, C-561/11, točka 26 in navedena sodna praksa).
- 16 Odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga postavi nacionalno sodišče, se lahko namreč zavrne le, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nikakršne zveze z resničnostjo ali predmetom spora o glavni stvari, če gre za hipotetičen problem ali če Sodišče nima na voljo potrebnih dejanskih in pravnih elementov, da bi lahko na postavljena vprašanja koristno odgovorilo (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo *Fédération Cynologique Internationale*, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 17 Ugotoviti je treba, da v obravnavanem primeru ni tako.
- 18 Iz spisa, s katerim razpolaga Sodišče, je namreč razvidno, da je člen 39(2) KartG specialna določba, ki ureja zahtevo za vpogled v spis v zvezi s postopki s področja konkurence, in da je iz tega naslova izključeno, da bi se splošno pravilo iz člena 219(2) ZPO uporabljalo za te postopke. Zato bi morali biti pogoji za uporabo člena 219(2), drugi stavek, ZPO, vključno s tistim, ki ob neobstoju soglasja strank zahteva dokaz o obstoju pravnega interesa, v obravnavanem primeru izpolnjeni le, če bi predložitveno sodišče na podlagi odgovora Sodišča ugotovilo, da člen 39(2) KartG ni združljiv s pravom Unije, in ga zato ne bi uporabilo. Če pa bi navedeni odgovor omogočil predložitvenemu sodišču ugotovitev, da je člen 39(2) KartG združljiv s pravom Unije, bi bilo mogoče o zahtevi VDMT za vpogled v zadevni spis odločiti na podlagi samo te določbe, zaradi katere v obravnavanem primeru člena 219(2) ZPO ne bi bilo mogoče uporabiti.
- 19 V teh okoliščinah je odgovor na postavljeni vprašanji očitno upošteven za rešitev spora o glavni stvari, zato je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

Vprašanja za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

- 20 Za odgovor na vprašanji predložitvenega sodišča je treba najprej spomniti, da tako kot pravo Unije posameznikom nalaga obveznosti, je namenjeno tudi ustvarjanju pravic, ki spadajo med njihove pravne dobrine. Te pravice ne nastanejo samo, kadar so izrecno zagotovljene s Pogodbami, ampak nastanejo tudi na podlagi nedvomnih obveznosti, ki jih te pogodbe nalagajo tako posameznikom kot državam članicam in institucijam Unije (glej v tem smislu sodbi z dne 19. novembra 1991 v združenih zadevah *Francovich* in drugi, C-6/90 in C-9/90, Recueil, str. I-5357, točka 31, in z dne 20. septembra 2001 v zadevi *Courage* in *Crehan*, C-453/99, Recueil, str. I-6297, točka 19 in navedena sodna praksa).

- 21 V tem okviru je Sodišče že pojasnilo, da ker ima člen 101(1) PDEU neposredne učinke v razmerjih med posamezniki in ustvarja pravice za zadevne posameznike (sodba z dne 13. julija 2006 v združenih zadevah Manfredi in drugi, od C-295/04 do C-298/04, ZOdl., str. I-6619, točka 39 in navedena sodna praksa), bi se poseglo v polni učinek prepovedi iz te določbe, če ne bi mogla vsaka oseba zahtevati odškodnine za škodo, ki ji je nastala zaradi pogodbe ali ravnanja, ki lahko omejuje ali izkrivlja konkurenco (zgoraj navedena sodba Courage in Crehan, točka 26).
- 22 Kot je razvidno iz ustaljene sodne prakse, so nacionalna sodišča, ki morajo v okviru svojih pristojnosti uporabiti določbe prava Unije, dolžna ne samo zagotoviti polni učinek teh določb, ampak tudi zaščititi pravice, ki jih te določbe dajejo posameznikom (glej v tem smislu sodbi z dne 9. marca 1978 v zadevi Simmenthal, 106/77, Recueil, str. 629, točka 16, in z dne 19. junija 1990 v zadevi Factortame in drugi, C-213/89, Recueil, str. I-2433, točka 19; zgoraj navedeni sodbi Courage in Crehan, točka 25, in Manfredi in drugi, točka 89).
- 23 Tako, na eni strani, pravica vsake osebe, da zahteva odškodnino za škodo, ki ji je nastala zaradi pogodbe ali ravnanja, ki lahko omejuje ali izkrivlja konkurenco med drugim v nasprotju s členom 101(1) PDEU, krepi delovanje pravil Unije o konkurenci, saj lahko odvrča od pogosto prikritih sporazumov ali ravnanj, ki lahko omejujejo ali izkrivljajo konkurenco, in tako prispeva k ohranjanju učinkovite konkurence v Evropski uniji (glej v tem smislu zgoraj navedene sodbe Courage in Crehan, točki 26 in 27, Manfredi in drugi, točka 91, in Pfeleiderer, točka 28).
- 24 Na drugi strani, ta pravica je učinkovita zaščita pred škodljivimi posledicami, ki jih ima lahko vsaka kršitev navedenega člena 101(1) za posameznike, saj osebam, ki jim je zaradi navedene kršitve nastala škoda, omogoča, da zahtevajo popolno odškodnino, ki zajema ne le odškodnino za navadno škodo (*damnum emergens*), temveč tudi za izgubljeni dobiček (*lucrum cessans*) in plačilo obresti (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Manfredi in drugi, točka 95).
- 25 Če na nekem področju ni ureditve Unije, je treba v nacionalnem pravnem redu vsake države članice določiti postopkovna pravila za pravna sredstva, ki zagotavljajo varstvo pravic, ki jih posamezniki imajo zaradi neposrednega učinka prava Unije.
- 26 Natančneje v zvezi s postopkovnimi pravili za odškodninske tožbe zaradi kršitve pravil o konkurenci je treba navesti, da so države članice pristojne za določitev in uporabo nacionalnih pravil v zvezi s pravico do vpogleda oseb, ki menijo, da so bile oškodovane zaradi omejevalnega sporazuma, v dokumentacijo v zvezi z nacionalnimi postopki glede tega omejevalnega sporazuma (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Pfeleiderer, točka 23).
- 27 Vendar čeprav sta določitev in uporaba teh pravil še naprej v pristojnosti držav članic, morajo te to pristojnost izvajati ob upoštevanju prava Unije. Zlasti pravila za pravna sredstva, ki zagotavljajo varstvo pravic, ki jih posamezniki imajo zaradi neposrednega učinka prava Unije, ne smejo biti manj ugodna od tistih, ki veljajo za podobna nacionalna pravna sredstva (načelo enakovrednosti), in ne smejo praktično onemogočiti ali čezmerno otežiti uveljavljanja pravic, ki jih daje pravni red Unije (načelo učinkovitosti) (glej zgoraj navedeni sodbi Courage in Crehan, točka 29, ter Manfredi in drugi, točka 62, ter sodbo z dne 30. maja 2013 v zadevi Jörös, C-397/11, točka 29). V zvezi s tem in natančneje na področju konkurenčnega prava ta pravila ne smejo posegati v učinkovito uporabo členov 101 PDEU in 102 PDEU (glej zgoraj navedeno sodbo Pfeleiderer, točka 24, in sodbo z dne 7. decembra 2010 v zadevi VEBIC, C-439/08, ZOdl., str. I-12471, točka 57).
- 28 Na vprašanji, ki ju je postavilo predložitveno sodišče, je treba odgovoriti na podlagi teh preudarkov.

Prvo vprašanje

- 29 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali pravo Unije, zlasti načelo učinkovitosti, nasprotuje določbi nacionalnega prava, v skladu s katero je vpogled tretjih oseb, ki niso stranke nacionalnega postopka v zvezi z uporabo člena 101 PDEU in ki nameravajo vložiti odškodninske tožbe zoper udeležence omejevalnega sporazuma, v dokumente v spisu v zvezi s tem postopkom, vključno z dokumenti, predloženimi v okviru programa prizanesljivosti, pogojen izključno s soglasjem vseh strank navedenega postopka, ne da bi imela nacionalna sodišča kakršno koli možnost tehtanja zadevnih interesov.
- 30 Za odgovor na to vprašanje je treba poudariti, da morajo v okviru izvajanja svoje pristojnosti za namene uporabe nacionalnih pravil glede pravice oseb, ki menijo, da so oškodovane zaradi omejevalnega sporazuma, do vpogleda v dokumente v zvezi z nacionalnimi postopki glede tega omejevalnega sporazuma, nacionalna sodišča tehtati interese, ki upravičujejo posredovanje informacij, in interese, ki upravičujejo njihovo varovanje (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Pfeleiderer, točka 30).
- 31 Nujnost takega tehtanja izvira iz dejstva, da lahko vsako rigidno pravilo, tako v smislu absolutne zavrnitve vpogleda v zadevne dokumente kot v smislu splošnega vpogleda v te dokumente, zlasti na področju konkurence posega v učinkovito uporabo zlasti člena 101 PDEU in pravic, ki jih ta določba daje posameznikom.
- 32 Na eni strani, v zvezi s pravilom, da bi bilo treba vpogled v kateri koli dokument v zvezi s postopkom na področju konkurence zavrniti, je treba ugotoviti, da bi lahko tako pravilo onemogočilo ali vsaj pretirano otežilo varstvo pravice do odškodnine, ki jo imajo osebe, oškodovane zaradi kršitve člena 101 PDEU. Tako velja zlasti, kadar samo vpogled v dokumente v spisu v zvezi s postopkom pred pristojnim nacionalnim organom za konkurenco, omogoči tem osebam, da pridobijo dokaze, potrebne za utemeljitev njihovega odškodninskega zahtevka. Kadar navedene osebe nimajo nobene druge možnosti za pridobitev teh dokazov, namreč izgubi pravica do odškodnine, ki jo imajo neposredno na podlagi prava Unije, s tem da jim je bil vpogled v ta spis zavrjen, vsak koristni učinek.
- 33 Na drugi strani, v zvezi s pravilom, da bi bilo treba vsak dokument v zvezi s postopkom na področju konkurence posredovati vložniku zahteve zgolj zato, ker ta namerava vložiti odškodninsko tožbo, je treba navesti, najprej, da tako pravilo o splošnem dostopu ne bi bilo nujno za zagotovitev učinkovitega varstva pravice do odškodnine, ki jo ima navedeni vložnik zahteve, saj je malo verjetno, da bi odškodninska tožba morala temeljiti na vseh elementih v spisu v zvezi s tem postopkom. Dalje, to pravilo bi lahko vodilo do kršitev drugih pravic, ki jih pravo Unije daje zlasti zadevnim podjetjem, kot so pravica do varstva poklicne tajnosti ali poslovne skrivnosti, ali zadevnim posameznikom, kot je pravica do varstva osebnih podatkov. Nazadnje, tak splošen dostop bi prav tako lahko škodoval javnim interesom, kot je učinkovitost politike pregona kršitev konkurenčnega prava, saj bi lahko osebe, vpletene v kršitev členov 101 PDEU in 102 PDEU, odvrnil od sodelovanja z organi, pristojnimi za konkurenco (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Pfeleiderer, točka 27).
- 34 Kot je Sodišče že pojasnilo, lahko tako nacionalna sodišča tehtanje interesov, ki upravičujejo posredovanje informacij, in interesov, ki upravičujejo njihovo varstvo, izvajajo le od primera do primera v okviru nacionalnega prava in ob upoštevanju vseh upoštevnihih okoliščin primera (zgoraj navedena sodba Pfeleiderer, točka 31).
- 35 Čeprav je treba to tehtanje opraviti v okviru nacionalnega prava, kot je poudarila avstrijska vlada, pa to pravo ne sme biti določeno tako, da izključuje vsako možnost, da bi nacionalna sodišča od primera do primera opravila navedeno tehtanje.

- 36 Kot je razvidno iz predložitvene odločbe in vseh stališč, predloženih Sodišču, pa se v smislu člena 39(2) KartG vpogled v spis sodišča, pristojnega za konkurenčnopravne zadeve, dovoli le, če nobena od strank iz postopka temu ne nasprotuje.
- 37 V takem položaju nacionalna sodišča, ki odločajo o zahtevi za vpogled v ta spis, nimajo nobene možnosti tehtanja interesov, ki jih varuje pravo Unije. Zlasti ta sodišča, ki se lahko zgolj seznanijo s soglasjem ali zavrnitvijo, ki ju izrazijo stranke v postopku glede razkritja elementov v navedenem spisu, ob zavrnitvi ene same od teh strank ne morejo posredovati z namenom varstva prevladujočih javnih interesov ali prevladujočih legitimnih interesov druge osebe, zlasti da bi dovolila posredovanje zahtevanih dokumentov.
- 38 Poleg tega je iz predložitvene odločbe prav tako razvidno, da lahko stranke iz postopka pred sodiščem, pristojnim za konkurenčnopravne zadeve, nasprotujejo vpogledu v spis brez kakršne koli obrazložitve. Ta možnost v praksi omogoča obstoj tveganja sistematičnega zavračanja vsake zahteve za vpogled, zlasti kadar se ta nanaša na dokumente, katerih razkritje nasprotuje interesom strank v postopku, vključno s tistimi, ki bi lahko vsebovali dokaze, na katerih bi lahko temeljila odškodninska tožba in ki jih vložnik zahteve ne bi mogel pridobiti drugače.
- 39 Iz navedenega izhaja, da ker daje pravilo nacionalnega prava, sporno v postopku v glavni stvari, strankam postopka, ki so kršile člen 101 PDEU, možnost, da osebam, ki so domnevno oškodovane zaradi kršitve te določbe, preprečijo vpogled v zadevne dokumente, brez upoštevanja okoliščine, da bi lahko bil ta vpogled edina možnost, ki jo imajo te osebe za pridobitev dokazov, potrebnih za utemeljitev svojega odškodninskega zahtevka, lahko to pravilo pretirano oteži izvrševanje pravice do odškodnine, ki jo imajo te osebe na podlagi prava Unije.
- 40 Te razlage ni mogoče izpodbiti z argumentom avstrijske vlade, da naj bi bilo tako pravilo potrebno – zlasti glede dokumentov, ki so jih v spis v zvezi s postopkom na podlagi programa prizanesljivosti vložile stranke – za zagotovitev učinkovitosti takega programa in tako učinkovitosti uporabe člena 101 PDEU.
- 41 Kot je bilo poudarjeno v točki 33 te sodbe, države članice sicer ne smejo določiti vpogleda v spis tako, da se poseže v javne interese, kot so zlasti učinkovitost politike pregona kršitev konkurenčnega prava.
- 42 V zvezi s tem je Sodišče priznalo, da so programi prizanesljivosti koristno orodje v boju za učinkovito odkrivanje in odpravo kršitev pravil o konkurenci in so tako namenjeni učinkoviti uporabi členov 101 PDEU in 102 PDEU ter da bi lahko posredovanje dokumentov v zvezi s postopkom v zvezi s programom prizanesljivosti osebam, ki bi želele vložiti odškodninsko tožbo, vplivalo na učinkovitost teh programov. Dejansko se zdi smiselno stališče, da bi bila oseba, ki sodeluje pri kršitvi konkurenčnega prava, zaradi možnosti takega posredovanja odvrnjena od uporabe možnosti, ki jo nudijo taki programi prizanesljivosti (zgoraj navedena sodba Pfeleiderer, točke od 25 do 27).
- 43 Vendar je treba ugotoviti, da čeprav lahko ti preudarki upravičijo, da je mogoče vpogled v nekatere dokumente v spisu v zvezi z nacionalnim postopkom na področju konkurence zavrniti, pa ne pomenijo, da je ta vpogled mogoče sistematično zavračati, saj je treba vsako zahtevo za vpogled v zadevne dokumente presoditi od primera do primera in ob upoštevanju vseh okoliščin primera (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Pfeleiderer, točka 31).
- 44 V okviru te presoje morajo nacionalna sodišča presoditi na eni strani interes vložnika zahteve za vpogled v te dokumente zaradi priprave njegove odškodninske tožbe ob upoštevanju zlasti drugih možnosti, ki jih ima morebiti na voljo.
- 45 Na drugi strani morajo ta sodišča upoštevati resnično škodljive posledice, do katerih tak vpogled lahko vodi, glede na javne interese ali legitimne interese drugih oseb.

- 46 Zlasti v zvezi z javnim interesom za učinkovitost programov prizanesljivosti, na katerega se v obravnavanem primeru sklicuje avstrijska vlada, je treba poudariti, da ob upoštevanju pomembnosti odškodninskih tožb, vloženih pred nacionalnimi sodišči, za ohranjanje učinkovite konkurence v Uniji (glej zgoraj navedeno sodbo *Courage in Crehan*, točka 27), zgolj navedba tveganja, da bo vpogled v dokaze, ki so v spisu v zvezi s postopkom na področju konkurence in ki so nujni za utemeljitev teh tožb, vplival na učinkovitost programa prizanesljivosti, v okviru katerega so bili ti dokumenti predloženi pristojnemu organu za konkurenco, ne zadošča za utemeljitev zavrnitve vpogleda v te dokaze.
- 47 Po drugi strani pa okoliščina, da bi taka zavrnitev lahko preprečila vložitev navedenih tožb in poleg tega zadevnim podjetjem, ki jim je lahko bila že odobrena vsaj delna imuniteta pred denarnimi sankcijami, omogočila, da se izognejo tudi svoji obveznosti povrniti škodo, ki je nastala zaradi kršitve člena 101 PDEU, in to na račun oškodovancev, namreč zahteva, da je ta zavrnitev utemeljena s prevladujočimi razlogi varstva interesa, ki je zatrjevan in velja za vsak dokument, vpogled v katerega je zavrtnjen.
- 48 Samo obstoj tveganja, da bo neki dokument konkretno posegel v javni interes za učinkovitost nacionalnega programa prizanesljivosti, lahko namreč upraviči, da ta dokument ne bo razkrit.
- 49 Glede na navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da pravo Unije, zlasti načelo učinkovitosti, nasprotuje določbi nacionalnega prava, v skladu s katero je vpogled tretjih oseb, ki niso stranke nacionalnega postopka v zvezi z uporabo člena 101 PDEU in ki nameravajo vložiti odškodninske tožbe zoper udeležence omejevalnega sporazuma, v dokumente v spisu v zvezi s tem postopkom, vključno z dokumenti, predloženimi v okviru programa prizanesljivosti, pogojen izključno s soglasjem vseh strank navedenega postopka, ne da bi imela nacionalna sodišča kakršno koli možnost tehtanja zadevnih interesov.

Drugo vprašanje za predhodno odločanje

- 50 Glede na odgovor na prvo vprašanje na drugo ni treba odgovoriti.

Stroški

- 51 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Pravo Unije, zlasti načelo učinkovitosti, nasprotuje določbi nacionalnega prava, v skladu s katero je vpogled tretjih oseb, ki niso stranke nacionalnega postopka v zvezi z uporabo člena 101 PDEU in ki nameravajo vložiti odškodninske tožbe zoper udeležence omejevalnega sporazuma, v dokumente v spisu v zvezi s tem postopkom, vključno z dokumenti, predloženimi v okviru programa prizanesljivosti, pogojen izključno s soglasjem vseh strank navedenega postopka, ne da bi imela nacionalna sodišča kakršno koli možnost tehtanja zadevnih interesov.

Podpisi